بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2017/HC-A/296
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:**

* ނަން: ޙުސައިން ޢާމިރު

* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A024570

* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787

* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ގ.އޮޅުވިލާ

- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:**

* ނަން: އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމް

* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A001334

* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ފުނަމާގެ/ ދ.މީދޫ

* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ފުނަމާގެ/ ދ.މީދޫ

* ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 05 ޖުލައި 2017

* ނިމުނު ތާރީޚް: 05 ޑިސެމްބަރު 2018

- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:**

* ނަންބަރު: 2202/Cv-C/2016

* ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު

* ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާއިމެދު ޚިޔާލު ތަފާތުވެގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

* ނިންމި ތާރީޚް: 14 މާރިޗު 2017

- **މައްސަލަ ބެލި ފަޒީލަތުންގެ މަޖިލިސް:**

ފަޒީލަތުލް ޢަލީ ސަމީރު، ފަޒީލަތުލް އަބްދުއްރަޒާޤު އިބްރާހީމް، ފަޒީލަތުލް ޙަސަން ޢަލީ

(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2202/Cv-C/2016 ޝަރީޢަތުގައި ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރަޙައި އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ބެލުން އެ ޝަރީޢަތް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް، ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ ހުސައިން އާމިރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބެލިފައިވާ ޝަރީޢަތެކެވެ.

މިޝަރީޢަތުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ ދ.މީދޫ/ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމްއެވެ.

- **ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2202/Cv-C/2016 ޝަރީޢަތުގެ ސަރީޙަކޮށް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް ބެލުމުން، އެ ޝަރީޢަތުގައި، ދ.މީދޫ/ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމްއާއި ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ ހުސައިން އާމިރު އާދެދެ، އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ P3075-B-01-01-M "ދަންދޫނި" ފައިބަރު ދޯނި ވިއްކާލުމާބެހޭ ގޮތުން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ހުސައިން އާމިރު ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ބާކީއިން -/330,000ރ (ތިންލައްކަ ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ދައްކާފައިނުވާތީ، އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދޯނި އަނބުރާ ހޯދުމަށާއި، އަދި އެފައިސާ ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުނު، ދޯނި ލިބިފައިނުވާތީ، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި މަހަކު -/50,000ރ (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ރޭޓުން 10 އޮކްޓޫބަރުގެ ނިޔަލަށް 316,129/30ރ (ތިންލައްކަ ސޯޅަހާސް އެއްސަތޭކަ ނަވާވީސް ރުފިޔާ ތިރީސްލާރި) ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ ހުސައިން އާމިރުގެ އަތުން އަދާކޮށްދިނުމަށް

ހުކުމަށް އެދި ދ.މީދޫ/ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަޙްމާން ވާރިސުން ދަޢުވާކުރުމުން ބެލުން ޤަޟިއްޔާއެއް ކަމެވެ،

އެޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ "... ދަޢުވާކުރާ ދ.މީދޫ/ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމްއާއި ދަޢުވާލިބޭ ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ މާލެ ހުސައިން އާދިލު އާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އަދާކުރުމުގައި ނުވާކަން ދެފަރާތުގެ ބަޔާން ބަލައި މަދަނީ މިންގަނޑުތަކުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާގޮތުން ކަނޑައަޅައި،

ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު P3075B-01-01-M "ޔަމަހާ" އެފްޒެޑް ވައިބަރު ރަނގު، 14 މާރިޗް 2017 އިން ފެށިގެން 20 (ވިހި) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ރަނގު ވިއްކައިގެން ހޯދޭ ފައިސާ ދަޢުވާކުރާ ދ.މީދޫ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމްއާ ޙަވާލުކުރުމަށް ދަޢުވާލިބުނު ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ މާލެ ހުސައިން އާދިލުއަށް އަންގައި، މިގޮތުގެމަތިން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

02- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2202/Cv-C/2016 އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނޫންކަމަށް ބުނެ ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ ހުސައިން އާދިލުގެ ފަރާތުން 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބަލައި ދައްކާފައިވެއެވެ. އެ ގޮތުން ހުށަހެޅި؛

(ހ) **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަށް:** ޙުސައިން އާމިރު ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ފައިސާ ދެއްކުމުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާވެގެން ދޯނި އަނބުރާ ގެންދިޔުމަށް އެންމެ ފުރަތަމަ އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމް ގާތުން އެދުމުން، ދޯނީގެ ފައިސާ ނުދެއްކުނު ކަމުގައިވިޔަސް ދޯނި އަނބުރާ ނުގެންގޮސް، ކޮންޓްރެކްޓާއި ބޭރު ފެށުނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާ ދިނުމަށް ދީފައިވާކަމާ ނަމަވެސް ސަރީޙަކޮށް ޙުކުމް ކުރުމުގައި މި ނުކުތާއަކާއި ގުޅިގެން ގާނޫނީ ގޮތުން ރަނގަޅަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބެލެން ހުރަހެއް ނުކުރެވޭ ނުކުތާ.

(ށ) **ދެވަނަ ނުކުތާއަށް:** ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ފައިސާ ދެއްކުމުގައި ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާކަމަށް، ޕްރޮމިސަރީ އެސްޓޮޕަލްގެ (PROMISORY ESTOPPEL) އުސޫލުން އެއްބަސްވުމަށް ބަދަލު އަންނަނިވިގޮތަށް، ދޯނި މަރާމާތުކުރަން ބޭނުންވާ ތަކެތި ނެގުމަށް ބޭނުން ފައިސާ ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވެވިފައިވާކަމާއި، އަދި މިގޮތުގެ މަތިން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށްޓަކައި ދޯނި މޯގޭޖް ކޮށް ދޭން ނިގުޅަން އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމް، ޙުސައިން އާމިރު އެކު ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތް ކުރިއަށް ގެންދާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވާ އަބްދުއްޝުކޫރު އަބްދުއްލަޠީފް (A122800) އަށް ދަފާތަރު ޢަދަދު އެޅިގެން ދިވެހިވާ ކަމާއި، މިކަމަށް ޕްރޮމިސަރީ އެސްޓޮޕަލްގެ މަބްދައު ނަގައިދިނުން އޮތީ، ހައިކޯޓުން ކަނޑައެޅުމުގައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ރިއާޔަތް ކޮށްފައިވާތީ، ދިވެހިވާ ދަފާތަރު ޢަދަދު އެޅިގެން އަދި ދޫކުރެވިފައިވަނީ ސާބިތުކުރުމަށް ރަނގަޅަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްފައިނުވާކަމަށް އަދި ކަނޑައެޅި ދެއްކުމެއް އެކަމާ އަމަލު ކުރެވުމުގެ އިޖުރާއަތުތަކާއި ހިލާފަށް ޙުކުމް ކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެން ހުރަހެއް ނުކުރެވޭ ނުކުތާ.

-03 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2202/Cv-C/296 ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނޫންކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ މާލެ، ހުސައިން އާދިލުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކާގުޅޭ ގޮތުން ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/ މާލެ، ހުސައިން އާދިލުގެ ފަރާތުންނާއި މިއިސްތިއުނާފީ ދައުވާރައްދުވާ ދ.މީދޫ/ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަހްމާން އަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބެލިއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ: އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއަކީ، ދ.މީދޫ/ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަހްމާން އަބްދުއްރަޙީމާއި ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/މާލެ، ހުސައިން އާދިލު އާދަމްދީ، އަބްދުއްރަހްމާން އަބްދުއްރަޙީމްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ P3075-B-01-01-M "ދޯންދޫނި" ފައިބަރު ދޯނި ވިއްކާލުމާބެހޭ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ހުސައިން އާދިލު ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ބާކީއިން -/330,000ރ (ތިންލައްކަ ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ދައްކާފައިނުވާތީ، އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދޯނި އަނބުރާ ހަވާލުކުރުމަށާއި، އަދި އެފައިސާ ނުދިނުމުގެ ސަބަބުންނާއި، ދޯނި ލިބިފައިނުވާތީ، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި މަހަކު -/50,000ރ (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ހިސާބުން 10 އޮކްޓޯބަރުގެ ނިޔަލަށް -/316,129/30ރ (ތިންލައްކަ ސޯޅަހާސް އެއްސަތޭކަ ނަވާވީސް ރުފިޔާ ތިރީސްލާރި) ދަފްތަރު ނަންބަރު 8787/މާލެ، ހުސައިން އާދިލުގެ އަތުން އެކީ އެއްފަހަރާ ހޯދުމަށް އެދި ދ.މީދޫ/ ފުނަމާގެ އަބްދުއްރަހްމާން އަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން ދައުވާކުރުމުން ބެލުނު ޤަޟިއްޔާއެއްކަން އެނގެއެވެ.

(ނ) ދެވަނަ ކަމަކީ: ދ.މީދޫ/ފުނަމާގެ، އަބްދުއްރަޙްމާން ޢަބްދުއްރަޙީމާއި ދަރުމަދު ނަންބަރު/މާލެ، ޙުސައިން އާމިރުއާ ދެމެދު އަބްދުއްރަޙީމްގެ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު P3075B-01-01-M "ޓޮންޓޮނި" ޑޮނި ޙުސައިން އާމިރަށް ވިއްކާލުމަށްޓަކައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާގައި މިދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު،

ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު P3075B-01-01-M "ޓޮންޓޮނި"ޑޮނި ވިއްކުމަށް އެއްބަސްވެފައިވަނީ، -/600000ރ (ހަލައްކަ ރުފިޔާ) އަށް ކަމާއި، އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއި ކުރާ ދުވަހު، އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ދެއްކުމަށް ބުނެފައިވާ -/100,000ރ (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) ޙުސައިން އާމިރުގެ ފަރާތުން އަބްދުއްރަޙީމްއަށް ދީފައިވާ ކަމާއި، އެޑޮނީގެ އަގުގެ ބާކީއިން އެކުލެވޭ، -/270,000ރ (ދެލައްކަ ހަތްދިހަހާސް ރުފިޔާ) އަބްދުއްރަޙްމާނަށް ދީފައިވާކަން މިދެފަރާތުގެ ބަހުން އެނގެން ޓްރާންސްފަރކުރާކަމާއި، ވިދިވިދިގެން ދެމަސްދުވަހު ޑޮނީގެ ވެރިފަރާތަށް ގެންނަ ފަރާތުން ފައިސާ ނުދައްކައިފިނަމަ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު P3075B-01-01-M "ޓޮންޓޮނި" ޑޮނި އެއްވެސް ބަދަލަކާ ނުލައި ޑޮނި ގެވެރިފަރާތުގެ އަތުން އަތުލާފުމުގެ ފުރިހަމަ އިޚްތިޔާރު ޑޮނީގެ ވެރިފަރާތަށް އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދީފައި ހުންނަކަމާއި،

ޙުސައިން އާމިރުގެ ފަރާތުން ފައިސާ ނުދައްކައިގެން ޑޮނި އަނބުރާ ހޯދުމަށް އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުއްރަޙީމް، ޙުސައިން އާމިރަށް އެންގިކަން މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ޝާހިދުންގެ ބަހުން، ދ.މީދޫ/ފެންޒީހައުސް، އަޙްމަދު ޢާޒިމާއި ދ.ކުޑަހުވަދޫ/ސަމާލިޔާ، އަބްދުއްސަލާމް އާދަމްގެ ބަހަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމާއި، އަދި އެހެންނަމަވެސް ހަވާލުވުމަށް އަބްދުއްރަޙީމް ޙުސައިން ދަރަނިކަން ދިޔަކަމާއި ނަމަވެސް، ދިޔައީ ކޮން ދަރަނިތަކަކަށްކަން ނޭނގޭކަމަށް އަޙްމަދު ޢާޒިމް ބުނެފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން، މިދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑޮނީގެ އަގުގެ ބާކީ

މަހުންމަހަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދޮރިގެ ޕަރފޯމަން ޖިބިރިފައިވާ ބޮންޑުގެ ބޭންކުން އެދިނި އަނބުރާ ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ: މިދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ފައިސާ ދެއްކުމުގައި ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވެއްޖެނަމަ، ދޫނި ފޯރުކޮށްދީ ކަށި ބޭނުންކޮށް ތާރީޚް ނަގައިގެން އެފައިސާ ދެއްކުމަށް އިބްތިދާއީ މަރުހަލާގައި ޝަރީޢަތުން ހުކުމް އެއްބަސްވުމުގެ ފައިވާކަމާ ހުރި އެއްގޮތަށް ފެނުން ނުކުމެނުޖެހޭނަމަ އިބްތިދާއީ މަރުހަލާގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުން ހުކުމް ދިނުމަށްޓަކައި ލިޔުމުގައި ފަރާތްތަކުގެ މުއާމަލާތްތަކާއި ޚިލާފު އޮތް އެޑްރެސް ދިޔައިރު، އެގޮތުން އެއްބަސްވުމާއި ހަމައެކަނި ފެނުނު އެއްބަސްވުމުގެ ފަރާތުން ބިދޭސް ވިޔަފާރީ ކަމުގައި، މިއީ، މިދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ދެއްކުމަށްވާ އެއްބަސްވުމަށް ބޮޑުކޮށް އަންނަ ފަދަ ގޮތަކަށް ވާފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ލިޔުމުގެ މަސްދަރުތަކުގެ ކަމުން އިޖުރާއާތުގައި "ޕްރޮމިސަރީ އެސްޓޮޕަލް" ގެ މަންދޫ ޙަސަނުން ޚިލާފަށް ދިނުމަށްޓަކައި ކަމަށް ޙަސަނުން ޚިލާފުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާތީ،

ޕްރޮމިސަރީ އެސްޓޮޕަލް (promissory estoppel) އަކީ، މިހާރު ވާ ވަޢުދަކަށް ބަރާބަރު އެހެންމީހަކު އަމަލުކުރަންޖެހޭނަމަ، އެވަޢުދަށް މިހާރު އެވަޢުދާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުން ލާޒިމުކުރުން ކަމެވެ، ޕްރޮމިސަރީ އެސްޓޮޕަލްއަކީ އިޖުރާއާތުގެ ހަމަތަކުގެ މައިން ޝަރީޢަތް ކުޑަތަކުން ބަލާ މަސްއަލަތަކުގައި އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ފުރާނައިދާގައި ބޭނުންކުރެވޭ އުޞޫލު މަބްދައެއް ކަމެވެ، މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/56 ޤަޟިއްޔާގައި ޕްރޮމިސަރީ އެސްޓޮޕަލްގެ މި މަބްދައު ތަޠުބީޤުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާފައި، "ޕްރޮމިސަރީ އެސްޓޮޕަލް" މަބްދައުގެ މަންދޫ ތަޠުބީޤުކުރަންވާނީ، 4 (ހަތަރެއް) ކަމެއް ޝަރުޠުވެގެން ކަމަށް ދަންނަވާލަމުން ކަމެވެ، އެއީ:-

1- ދަފުރާތުގެ ދެމުދުގައި ވެފައިވާ ޤާނޫނީ އެއްބަސްވުމެއް އޮތްކަން؛ އަދި

2- އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލެއް އަންނަފަދަ ވައުދެއް ވެފައިވާކަން؛ އަދި

3- އެވައުދުގެ މައްޗަށް ބަރޯސާވެފައިވާކަން؛ އަދި

4- އެވައުދު ތަންފީޛުކުރުން އަދުލު އިންސާފު ޙާޞިލުކުރާކަން؛ ކަމާއި،

މިކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މިމައްސަލައިގައި މުދައްޢާގެ ދެމުދުގައި ޢަންދޫނީ ދޯނި ވިއްކުމަށް ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް އޮތްކަމާއި، އެއެއްބަސްވުމުގައި އެދޯނިވިއްކާ ގުޅޭ އެމުޢާމަލާތުގެ ދެގެން ދަފުރާތުން އަމަލު ކުރަންޖެހޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އެއެއްބަސްވުމަށް ބަދަލު އަންނަފަދަ ވައްދެއް މުދައްޢާގެ ދެމުދުގައި ވެފައިވާތީ ބަލާއިރު، ޢަންދޫނީ ދޯނީގެ ރަޖިސްޓްރީ ނަމާ ދޯނަކަށް ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި އަބްދުއްރަޙްމާން ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް މުޢާމަލާތް ވިޔަފާރިކުރާ މީހަކަށް ފޮނުވަނީ އޭނާ އިޢުތިރާފު ދީފައިވާކަމާއި، އެދޯނި ނަގައިގެން ދޯނީގެ އަގު ދެއްކުމަށް އަބްދުއްރަޙްމާންގެ އެއްބަސްވުމަށް ދަފުރާތުން ކަމެއް ކަމަށް ނުބުނެވޭ ކަމުގެ ދެލިބަލެއްގެ ދަށުން ކިޔާ ސަޚީހު ހަމައެކަށީގެންވާ ގޮތެއް، ހާމަ ކުރިއެހެން ކަމަށް ބަސްއިން އާދިދުގެ ފަރާތުން ބަޔާންވެފައިވާ ޢަދާ،

"ޢަންދޫނީ" ދޯނި ވިއްކުމަށްޓަކައި މުދައްޢާގެ ދެމުދުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ކަން ރަޖިސްޓްރީގައި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނެތުނަމަވެސް، އެއެއްބަސްވުމުގައި ބަލާއިރު، ސޮއި ކުރެވޭ ދުވަހު -/100،000ރ (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) ދެއްކުމަށާއި އަދި ބާކީ، 2015 ޖޫން މަހުން ފެށިގެން ކޮންމެ މަހަކު -/50،000ރ (ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ) ދައްކަމުން ގޮސް 10 (ދިހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދޯނީ ވިއްކުމުގެ އެއްބަސްވީ އަދި އެއްގޮތް ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާކަން އެނގޭއިރު، ބޭންކުން ނަގާ ލޯނަކަށް ޢެދޭތި ދޯޖެހޭކުރުމުގައި ކުންޏެއް ކަނޑައެޅޭ ކުރުމުގެ ގޮތުން ދިފައިވާ ޚިލާފަ އިތުރު އުޞޫލުގެ ސޮއި ކޮށްފައިވާ 15 ޖޫން 2015 ގައިކަން އެނގެން އޮތުމުން އެޚިލާފަ އިތުރު އުޞޫލިޔާ މުދައްޢާގެ ދެމުދުގައި

ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދޯނި ވިއްކާފަރާތަށް އެދޯނި ގެންނަވާފައިވާކަން ދައުލަތުން ޖެހޭ ފައިސާ ނުދެއްކިގެން އެފައިސާ ދެއްކުމަށް ނަގާ ލޯނަކަށް އެދޯނި މޯގޭޖްކުރުމަށް ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއް ކުރުމުގައި ބޭނުވެން ނޯޓަރީގައި، އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއަކީ އިސްލާ ބައްޔިނާތްތެރިވެފައިވާ ފަރާތުން އެދޯނިވިއްކުމުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި ދުވަހު ނުވަތަ އެމަހުގައި ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެ އޮތުމުން، އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި އޭގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން ދޯނި މޯގޭޖްކުރި ނަމާ ދޯނިޔާ އެދޯނީގެ އަދި ދައުލަތުގެ ގޮތުން ނަމާ ދޯނިވިއްކުމުގައި ބަލާނަމަވިއްޔާ ކަމާއި، އަދި މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ހެކިބަޔާންތަކުން އެކަން ސާބިތުވާން ނެތުމުން، މިދަޢުވާގެ ދެފުށުގައި ދޯނިވިއްކުމަށް ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ފައިސާދެއްކުމަށް ބައްޔިނާތްތެރިވާ ގޮތް ބަދަލު އަންނަފަދަ ވަޢުދެއް އިޤްރާރެއް ދުސްތޫރީގެ ފަރާތުން ވެފައިވާކަން ސާބިތުނުވާ ކަމާއި، އެހެންކަމުން މިދަޢުވާގެ ދެފުށުގައި "ދޯންދޫނި" ދޯނި ވިއްކުމަށް ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދޯނީގެ އަގު ދައްކަމުންދާ ކަސްޓަމަރުވެފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލު އަންނަފަދަ ވަޢުދެއް އިޤްރާރުގެ ގޮތުގައި ފޮނުވިކަން ދެފުށުގެ މެދުގައި ސާބިތުވާތީ، ޝަރުޢީ ޢަދާލަތު އެސްޓޭޓެއްގެ ދަށުން ޙުސައިން އާމިރަށް މަންޒާ ލިބިދޭން ޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ނުފެންނައިރު،

މިމައްސަލައިގައި ދެފުށުގެ ދޯނިގަތުމުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބައްޔަނާތްތެރިވާ ގޮތުގެ މަތިން ފައިސާ ނުދައްކާ ސަބަބުން އޭނާ އަނބުރާ ބައްޔަނާތްތެރިވާ ހުރުމަތާއި ޙުސައިން އާމިރާ ވާހަކަދެކެވިފައިވާ ކަމާއި، އަދި އެގޮތުން އޭނާ ބަލައި ބައްޔަނާތްތެރިވާ ބައްޔަނާތްތެރިވާ ދުވަހަކުން ހުރިހާ ތަރިކަތް ދޮޅުރޭ ތަކެތިފައިވާ ކަމަށް ފޮނުވައިލުމުން މިދަޢުވާގެ ދުވަހުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ނިމުނުކަމަށް ގެނެސްދިނުން މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާ.

އެހެންކަމުން މި ދަޢުވާއާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބެލި މަޖިލީހުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވެވުނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2202/Cv-C/2016 ދަޢުވާއާގުޅިގެން ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ވަރަށް ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށެވެ.

- ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ ބިނާއިން ކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2202/Cv-C/2016 ދަޢުވާއާގުޅިގެން ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ވަރަށް ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމް ކޮށްފީމެވެ.